

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Universiteit Twente

Meer dan toetsen alleen.....

Frans Janssens en Adrie Visscher

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Onderwijsverslag 2008

- Kwart PO leerlingen kan niet behoorlijk lezen
- In kwart van PO scholen tegenvallende rekenprestaties
- Schoolprestaties verschillen sterk (ook bij correctie voor achterstandslin): school doet er dus toe!

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Onderwijsverslag 2008

- Tegenvallende prestaties ombuigen blijkt relatief snel te kunnen
- In 2/3 van de 7000 scholen voor PO geen systematische evaluatie van resultaten

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Kwaliteitsagenda PO

- Verhoging taal- en rekenprestaties
- Verplichte Eindtoets
- Leerlingen die niet aan de Eindtoets deelnemen

Van wegen wordt 'een varken' niet vetter

- Opbrengstgericht werken en data-driven teaching
- Beter gebruik maken van toetsprestaties; vooral van leerlingvolgsystemen

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Waarom toetsen we?

1. Resultaatbepaling
  - Cijfers geven
  - Rapportbeoordelingen
  - Advisering vervolgonderwijs
  - Verantwoording aan inspectie
2. Aanpassen van instructie en verwerking
  - Op leerlingniveau
  - Op groepsniveau
  - Op schoolniveau

Terugkijken
Summatieve
evaluatie

Vooruitkijken
Formatieve
evaluatie

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Wat is de praktijk?

- Er worden veel gestandaardiseerde toetsen gebruikt
- Vooral voor resultaatbepaling en veel minder voor de aanpassing van het onderwijs
  - Veel accent in het toezicht
  - Veel accent in maatschappelijke discussies
- Veel scholen maken geen analyses van resultaten op klas- en schoolniveau

Wat zou er moeten gebeuren?

- Meer en andere gestandaardiseerde toetsen afnemen?
- Betere benutting van gegevens over leerprestaties?

Voortgangsevaluatie en -verbetering

- Alle activiteiten van leraren en leerlingen die informatie verschaffen voor de aanpassing van de instructie en verwerking
- Voortgangsevaluatie
  - Correctie van leerlingwerk
  - Methodegebonden en gestandaardiseerde toetsen
  - Proefwerken, overhoringen
  - Zelfcontroles
  - Frequentie 2 tot 5 keer per week
  - Leerdoelen stellen
  - Foutenanalyses
  - Snelle feedback geven (rapid feedback)
  - Instructie en leren aanpassen aan resultaten

Feedback en (leer)prestaties

Meta analyses:

Fuchs & Fuchs (1986): ES = .70 (n =21)

Kluger & DeNisi (1996): ES = .41, maar 38% negatief! (n =131)

Black & William (1998): ES = .40 -.70 (n =41)

Hattie & Timperley (2007): ES = .79 (n =196)

Effecten op (leer)prestaties

Direct instruction: .93

Initieel prestatieniveau: .71

SES: .44

Klassenverkleining: .12

ES van 0.40: van gemiddelde leerling exp. groep naar top 35% leerlingen in controlegroep

ES van 0.70: van midden naar top 5 landen TIMMS

Enkele voorbeelden van FB

- Leerling-/lesgroep-, *schoolprestatie*gegevens gebaseerd op interne/externe testen en vgl met referentiegroep
- (Benchmark)gegevens over *instructieprocessen*
- (Benchmark) gegevens over *processen op schoolniveau*: bv. leiderschap, werkklimaat

Prestatiefeedback met CITO LOVS

Goede kwaliteit, lesmethode-onafhankelijk, bestrijkt kernvakken in alle leerjaren PO

Feedback:

- vorderingen individuele ln, lesgroepen, en hele school in vgl. met referentiegroep
- prestatietrends over meerdere jaren

90% van de PO-scholen heeft 1 of meer LOVS-onderdelen

Onderbenutting LOVS

- Veel voor accountability (inspectie, ouders)
- Meeste analyses per individuele leerling en per meetmoment (mede door database kenmerken)
- Foutieve interpretatie en daardoor minder impact
- Beperkte middelen voor afname, invoer, weinig tijd voor bespreking output
- Weinig diagnose en remediëring; doorgaans geen 'lerende school'

Benuttingsvoorwaarden onderschat

- Realisatie en beschikbaarheid schoolprestatiefeedbacksysteem essentieel, maar nog slechts het halve werk
- Benutting veronderstelt veel qua attitude/cultuur, kennis en vaardigheden, organisatie

Alg. problemen evaluatiebenutting

- Geen disseminatie van evaluatieresultaten onder de doelgroep
- Beoogde gebruikers geloven of begrijpen de resultaten niet: afwijzen, negeren
- Geen idee hoe de resultaten veranderd zouden kunnen worden
- Vaardigheden en middelen beperkt
- Controversiële veranderingen moeilijk

Implementatiesupport

- Realistisch dat LOVS-introductie zonder verdere ondersteuning tot beoogde resultaat leidt?
- Goede ervaringen met training
- Via training en support betere benutting LOVS?

Training

- Gericht op deel van het schoolteam
- Motiveren doelgroep voor LOVS-gebruik (beter onderwijs en prestaties; '**goal setting**')

Goal setting theory

- Uitdagende, specifieke, meetbare en haalbare doelen leiden tot betere prestaties (Locke & Latham)
- Naarmate doelen moeilijker zijn, dan meer inspanning, en betere prestaties (binnen grenzen van persoonlijke vermogens en de goal commitment niveaus)
- Doelspecificatie reduceert persoonlijke succesdefinities, en daarmee prestatievariatie

Training

- Aandacht voor praktische voorwaarden: database, organisatie, overleg
- Benodigde kennis en vaardigheden: o.a. analyse en interpretatie
- Bevordering diagnoses en remedies
- In scholen individueel en gezamenlijk werken aan betere prestaties (o.a. goal setting) o.b.v. eigen gegevens en context
- Support van trainers, en leren van kennis en ervaringen van clusterscholen

Beoogde trainingseffecten

In experimentele scholen:

- Betere voorwaarden voor LOVS-gebruik
- Meer LOVS-analyses, diagnose en bespreking
- Meer effectieve 'task strategies' leren
- Betere taal- en rekenprestaties
- Hogere arbeidssatisfactie

Effecten FB & GS mede afhankelijk van

- FB als valide en relevant gezien
- Self-efficacy docenten
- Commitment aan leer- en prestatiedoelen
- Locus of control
- Professionele capaciteiten

Trainingsopzet

- Centrale kick-off: doel, aanpak en opdrachten
- Indiv. schoolbezoeken (aansluiten bij context)
- Clusters van 5 scholen (uitwisselen kennis, problemen en oplossingen)
- 1½ jaar training (begin 2010 – zomer 2011), daarna effecten blijven volgen

Onderzoeksopzet

- Leerkrachten groep 4 en 6, intern begeleider en schoolleider
- Scholen die het LOVS daarvoor bezitten, en die
- niet meedoen aan andere initiatieven om taal en rekenonderwijs te verbeteren (o.a. 1400 taal- of rekenpilots)
- A-selecte steekproef en -toewijzing

Trainingsontwerp en -evaluatie

- In 2009 wordt de training ontwikkeld en in 2 fasen in samenwerking met een kleine groep scholen getest
- Daarna experiment 2010 - 2012

Tot slot

Dank voor uw aandacht, en, over feedback
gesproken,
we zijn benieuwd naar de uwe!